

Pedagogika

PhDr. Natália Beharková, Ph.D.

jarní semestr

VS kombinovaná forma

2. ročník

LF MU

Osnova:

- vymezení pojmů,
- struktura oboru,
- vztah pedagogiky k ostatním vědám,
- vztah ošetrovatelství a pedagogiky.

Použité zkratky:

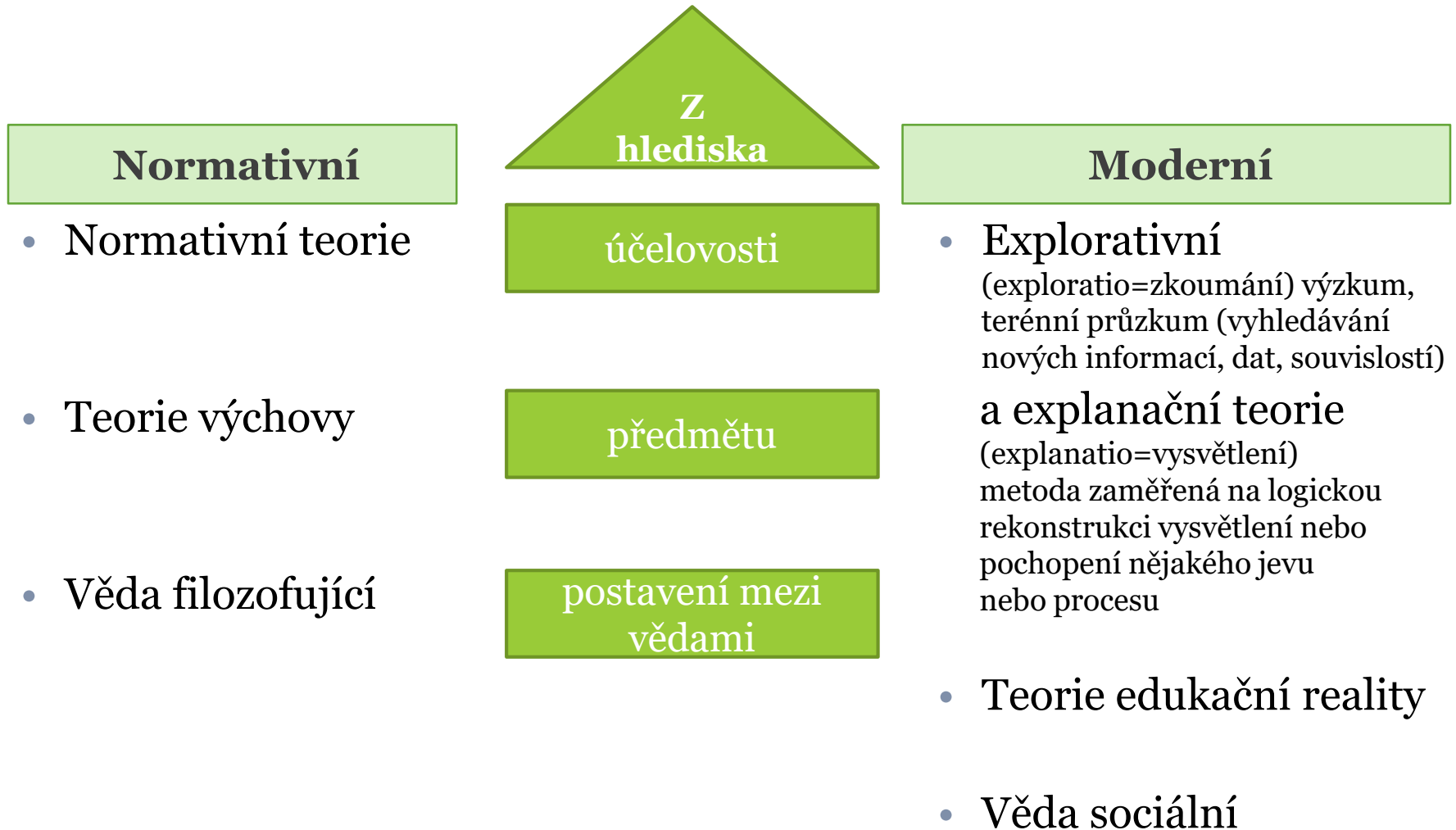
Pg.= pedagogika; Ed.= edukace; P/K= pacient/klient

Pedagogika

- Paidagógos – termín z antického Řecka
- Paedagogus – antická latina
- **Pojetí Pg.** → laici
→ odborníci v dané oblasti
 - přístupy k pojetí Pg.
→ věda o výchově (výchova= záměrné působení na jedince za účelem dosažení změn v jeho osobnosti (znalosti, dovednosti, hodnot. systém, postoje...), pojem zahrnuje i vzdělávání – **normativní charakter** vědy

→ věda o edukační realitě tč. nový přístup, předmětem jsou – typy edukace, Ed. prostředí, Ed. procesy a subjekty; **cíl** – prozkoumat a objasňovat NE normovat

Pedagogika

Pedagogika jako věda

- interdisciplinární charakter vědy (zejména v důsledku nového pojetí Pg.)

▲ *objasňování vzdělávacích výsledků žáků ve školách – nestačí pouze Pg. aparát – měření pomocí testů, nutnost využívat poznatky ze sociologie (vliv rodinného prostředí), interkulturní psychologie (vlivy etnické, národní apod.)*

Struktura pg. vědy - tč: > 20 disciplín

- Obecná Pg.,
- Teorie výchovy,
- Filozofie výchovy
- Historická Pg.,
- Srovnávací Pg.,
- Obecná didaktika,
- Speciální didaktika (oborů a předmětů),
- Pg. psychologie,
- Sociologie výchovy,
- Sociální Pg.
- Pg. diagnostika a poradenství
- Pg. volného času
- Speciální pedagogika
- Ekonomie vzdělávání a školství
- Pg. evaluace
- Pg. prognostika
- Teorie vzdělávací politiky
- Teorie učitelské profese (pedeutologie)
- Etnopedagogika
- Andragogika
- Komeniologie

Struktura Pg. dle determinujících hledisk:

- Věkové kategorie – předškolní, primární, středoškolská, vysokoškolská, andragogika, gerontopedagogika
- Oblastí edukační reality – rodinná, školní, sportovní, vojenská, mediální, medicínská Pg., léčebná, náboženská...
- Hraniční disciplíny – propojení s jinými vědami (multikulturní výchova...), tč. již nepoužívané vymezení ▲ obecná didaktika
- Aplikované disciplíny tč. již nepoužívané vymezení
- Disciplína Pg. & Autonomnost oboru ▲ speciální Pg, andragogika

Pg jako věda o edukaci

- **Předmět Pg.:**

Pg. se zabývá vším tím,

- ✓ co vytváří a determinuje edukační prostředí,
- ✓ procesy, jež se v těchto prostředích realizují,
- ✓ výsledky a efekty těchto procesů

- **Struktura Pg.:**

- ✓ teorie
- ✓ výzkum

- **Obsahová náplň Pg.:**

- ✓ soubor disciplín (někdy považovaných i za samostatné vědy)

Pedagogika jako věda

- **Tematická šíře Pg. :**

- minulost + laické vnímání – Pg. doména výchovy a vzdělávání

- Tč. nové témata a problémy

- ▲ minulost profesní vzdělávání – pouze příprava mladých, tč. rekvalifikace dospělých;

- ▲ celoživotní vzdělávání (v zahraničí - termín celoživotní učení)

→ **současná Pg. je obohacena o širokou problematiku mimoškolní edukace**

Pedagogika jako věda

- Sociální a sociokulturní orientace Pg.
 - sociální Pg. = zabývá se edukačním působením na rizikové a sociálně znevýhodněné skupiny mládeže a dospělých
 - multikulturní edukace (inkluzivní vzdělávání, multik. výchova) – etnické předsudky
 - Pg. metodologie kvanti i kvalit. výzkum

Literatura:

- Juřeníková, P., *Zásady edukace v ošetrovatelské praxi* Praha: Grada, 2010, s. 80. ISBN 978-80-247-2171-2
- Průcha J. *Pedagogická encyklopedie*, Praha: Portál, 2009, s. 936. ISBN 978-80-7367-546-2.
- Průcha, J. *Moderní pedagogika*, 5. aktualiz. a doplněné vydání, Praha: Portál, 2013, ISBN 978-80-262-0456-5.